

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.072/2020/9.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Udvarhelyi Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Udvarhelyi Miklós ügyvéd

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

Az I-II. rendű alperesek képviselője: dr. Bede Péter ügyvéd

A III. rendű alperes:

A III. rendű alperes képviselője: Herczeg & Gyürky Ügyvédi Társulás ügyintéző: dr. Gyürky Éva ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Győri Ítéltábla Pf.IV.20.128/2019/12/I. számú közbenső ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Veszprémi Törvényszék 1.P.20.195/2019/4. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I. rendű és a II. rendű alpereseknek együttesen 127.000 (százhuszonhétezer) forint másodfokú, 197.000 (százkilencvenhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a III. rendű alperesnek 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint másodfokú és 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2008. március 19-én a felperes mint adós és zálogkötelezett az I. rendű és a II. rendű alperesekkel mint hitelezőkkel devizaalapú kölcsönszerződést kötött lakásvásárlás céljára. A kölcsön összege a

szerződéskötés napján érvényes, az I. rendű alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon 12.870.000 Ft volt. A kölcsön futamideje a szerződés III.1. pontja szerint 300 hónap, lejáratá 2032. április 30. A kölcsön induló THM-je 6,45%, a hiteldíj (kamat és kezelési költség) változó mértékű; az ügyleti kamat a közjegyzői okirat aláírásakor évi 3,95%, a kezelési költség évi 2,04%. A szerződés III. pontjában a felperes kötelezte magát, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön - az esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított - forint ellenértékének megfelelő összeget kölcsön jogcímén, valamint annak járulékait, továbbá a késedelmi kamatot közjegyzői okirat szerint az esedékességkor megfizeti a hitelezőknek.

- [2] A szerződés részévé vált üzletszabályzat II.5.1. pontja szerint a Hitelezők a folyósított hitelösszegek után a hitel visszafizetésének időtartama alatt a fennálló hiteltartozás után a mindenkor hatályos hirdetményben közzétett változó mértékű ügyleti kamatot vagy kamatperiódusonként állandó kamatot, továbbá változó mértékű kezelési költséget számítanak fel.
- [3] A szerződés V.4. pontjának (2) bekezdése tartalmazta: „adós és a zálogkötelezett a szerződés aláírásával tudomásul veszi, hogy a forint devizaárfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Az adós és a zálogkötelezett kijelenti, hogy tudomása van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tette és a fizetőképességüknek megfelelően mérlegelte”.
- [4] A szerződés aláírását megelőzően 2007. március 5-én az I. rendű és a II. rendű alperes külön kockázattájékoztató nyilatkozatban tájékoztatta a felperest arról, hogy az I. rendű alperes a forintban igényelt, de devizában nyilvántartott lakás és jelzálog típusú kölcsön összegét forintban folyósítja, a folyósított összeg a folyósítás napján érvényes, az I. rendű alperes által alkalmazott deviza vételi árfolyamon került kiszámításra. A kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról-napra változik, CHF esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben, ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.
- [5] 2011. augusztus 27-én a hitelezők a perbeli kölcsönszerződést a felperes nemteljesítése miatt azonnali hatállyal felmondták, a szerződésből eredő követelésüket a III. rendű alperesre engedményezték.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

- [6] A felperes módosított keresetében a kölcsönszerződés I., III. és III.2. pontjában meghatározott értékállandósági kikötés alkalmazására vonatkozó rendelkezései tisztességtelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. §-a alapján. Arra hivatkozott, hogy az árfolyamváltozás mértékére, annak kockázataira, az árfolyamváltozásnak a törlesztőrészek emelkedéseire gyakorolt hatására vonatkozóan semmilyen érdemi tájékoztatást nem kapott.
- [7] Az I. rendű és a II. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérték.
- [8] A III. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú határozat

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint a felperes által vitatott szerződéses rendelkezések nem tisztességtelenek, figyelemmel a 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozatban írtakra, valamint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-186/16. és C-51/17. számú ítéletében kifejtett szempontokra. Az átlagosan tájékoztatott fogyasztó számára egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot ő viseli, annak mértéke korlátlan.
- [10] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: a perbeli szerződés V.4. pontja szerinti az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás, valamint a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat nem felel meg az EUB C-26/13. és C-51/17. számú ítéletében foglaltaknak. Ez utóbbi ítéletből következően az árfolyamkockázatról adott tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a kölcsönfelvevő tájékozott és megalapozott döntést hozhasson. A tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. A másodfokú bíróság szerint sem a szerződésbe foglalt, sem a külön okiratban megszövegezett tájékoztatás nem tér ki erre, ennek azért van jelentősége, mert a szerződés II.3. pontja szerint a kamat és a kezelési költség változó mértékű. A másodfokú bíróság szerint a támadott szerződéses rendelkezések az EUB C-51/17. számú ítélet 74. pontjában kifejtetteknek sem felelnek meg, mivel az nem tejed ki a törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértékének jelentős mértékű növekedésére, sem annak korlátlan vagy korlátos jellegére. Ezek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem felelt meg a 93/13. EKG irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, erre való tekintettel az rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján tisztességtelen.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] Az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérték.
- [12] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet - többek között - sérti az rPtk. 205. § (3) bekezdését, 207. § (1) és (2) bekezdését, 209. és 209/A. §-ait, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 206. § (1)-(2) bekezdését, 221. § (1) bekezdését, 253. § (1) és (2) bekezdéseit. Álláspontjuk szerint az eljáró bíróságok által vizsgált PJE határozatokból és EUB ítéleteiből az elsőfokú bíróság vont le helyes következtetést a perben támadott szerződéses rendelkezések érvénytelensége körében. Állították, hogy a vonatkozó jogszabályi kötelezettségnek a szerződéses rendelkezések eleget tesznek, azokból egy átlagosan tájékoztatott fogyasztó számára egyértelmű kellett legyen, hogy az árfolyamkockázatot ő viseli.
- [13] A III. rendű alperes a felülvizsgálati eljárásban úgy nyilatkozott, hogy az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmével megegyezően a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kéri.
- [14] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartást kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [16] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel - csatlakozó felülvizsgálati kérelem hiányában - kizárólag abban a kérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a felperes tisztességes tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról, figyelemmel a magyar, az annak alapjául szolgáló uniós szabályozásra, illetve a Kúria és kiemelten az EUB joggyakorlatára. E jogkérdésben való

állásfoglalás során értékelni kellett a per tárgyát képező kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezéseit elsődlegesen az V.4. pontban írtakat, a külön okiratba foglalt, a szerződés megkötése előtt közel két héttel korábban a felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban írtakat, valamint a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat, pl. a hitelügyintéző tanúvallomásában elhangzottakat. Ugyanakkor elsődleges jelentőségűek az írásbeli bizonyítékok voltak, hiszen a hitelügyintéző a konkrét szerződéskötés körülményeire nem emlékezett.

- [17] Mindkét fokú bíróság döntése meghozatala során hangsúlyosan vizsgálta, hogy a fogyasztó felperesnek nyújtott tájékoztatás megfelelt-e az EUB C-51/17. sz. ítéletben foglalt követelményeknek és e körben eltérő álláspontra jutottak.
- [18] A Kúria vizsgálva az EUB hivatkozott ítéletében, valamint a másodfokú bíróság által ugyancsak felhívott C-186/16. sz. ítéletben kifejtetteket úgy ítélte meg - a Kúria Pfv.V.20348/17. sz. ítéletében kifejtettekkel egyezően -, hogy a nyújtott tájékoztatás kellően világos és érthető volt nemcsak nyelvtanilag, hanem az árfolyamkockázat gazdasági hatásait illetően is az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül nézve. A jól átlátható szerkezetű, nem túl terjedelmes, lényegre törő kockázatfeltáró nyilatkozatban, valamint a kölcsönszerződés elkülönült szerkezeti egységében, az V.4. pontban írtakból a felperes számára egyértelműnek kellett lenni, hogy az árfolyamkockázat valós, reális, az bármilyen irányban és mértékben megváltozhat vagyis kockázatvállalásának nincs felső határa, a fizetendő törlesztőrészlet korlátlan mértékben emelkedhet.
- [19] A másodfokú bíróság jogi álláspontja kialakításakor nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a deviza kamatlábak változásáról, annak a törlesztő részletekre történő hatásáról az alperes nem adott tájékoztatást (C-186/16. sz. ítélet 49. pont, C-51/17. sz. ítélet 74. pont). E körben az EUB a perbeli szerződés megkötését évekkal követően meghozott ajánlásra hivatkozott, ennek ellenére az EUB ítélete akként értelmezendő, hogy az ajánlás elfogadása előtt is a tisztességes tájékoztatás keretében elvárando volt a fenti körülményről történő információnyújtás. Ugyanakkor a perbeli szerződés kapcsán rögzíthető, hogy annak később külön perben tisztességtelennek talált II.3. pontja rendelkezett arról, hogy a fogyasztóra nézve negatív irányban a hitel költségei milyen tényezők függvényében változhat. A CHF kamatláb változása ezen tényezők között csak közvetve jelenik meg. A szerződésben a kamat, a kezelési költség fix százalékban került meghatározásra, tehát nem függött közvetlenül a CHF kamatának változásától, szemben azon szerződési konstrukciókkal, ahol a CHF kamat közvetlen hatást gyakorolt fizetési kötelezettségre, mert a LIBOR + kamatfelártól függött a kamat mértéke.
- [20] Abban egyetért a Kúria a másodfokú bírósággal, hogy a szerződéskötéskor a fogyasztó nem lehetett tisztában azzal, hogy később egy speciális peres eljárásban a szerződés II.3. pontja tisztességtelenségét bíróság megállapítja és a tisztességtelen szerződéses rendelkezés jogkövetkezménye levonásra kerül, de arról a felperes tudott vagy tudnia kellett, hogy fizetési kötelezettségeire a CHF kamat alakulása nincs feltétlen hatással, az csak egy tényező a sok egyéb tényező mellett. A Kúria megítélése szerint ezért az adott konstrukcióban a kamatláb változásának esetleges hatásaira történő kiemelt figyelemfelhívás elmaradása olyan jogi következtetés levonására nem ad alapot, hogy a tájékoztatás emiatt tisztességtelen volt. A Kúria rámutat arra is, hogy annak az I. és II. rendű alperesek által hivatkozott érvnek sincs ügydöntő jelentősége, hogy a CHF kamata a perben releváns időszakban csökkent, hiszen erről a felperes (a felek) a szerződés megkötésekor nem tudhattak. Így tehát a perbeli tényállás mellett a „kumulációs hatás” a másodfokú ítéletben kifejtett módon nem állt fenn.
- [21] A fent ismertetett jogi álláspontra tekintettel a Kúria szükségtelennek találta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyéb jogszabálysértéseket érdemben vizsgálja.
- [22] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős közbenső ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

- [23] A Kúria ítélete alapján a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek - figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az ügyvédi tevékenységgel arányban álló - másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [24] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2021. január 12.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró